

Nicolai Batog

“Nomads in the Prut-Dniester area from the second half of the 2nd century - first half of the 3rd century AD (based on funerary discoveries)”

Doctoral dissertation presents a comprehensive study of the nomadic Sarmatian communities inhabiting the Prut–Dniester interfluvium during the second half of the 2nd and the first half of the 3rd century AD. The research is primarily based on archaeological evidence, with a focus on funerary discoveries. A total of 454 graves from 111 sites were systematically analyzed, covering both flat cemeteries and tumuli, which provided a broad basis for exploring the diversity of burial practices and their significance in social, cultural, and political transformations.

The dissertation is structured into several major sections: a discussion of ancient written sources and the history of research in the region; an in-depth analysis of funerary rites and rituals; a detailed typology of grave goods, including ornaments, weapons, pottery, coinage, and other categories; and a chronological synthesis of the Sarmatian culture. A distinctive contribution of this research lies in the application of advanced methodologies: GIS-based spatial analysis, typological and comparative approaches, statistical-combinatorial methods, and radiocarbon (¹⁴C) dating. The latter was employed on an unprecedented scale for this cultural horizon, enabling the establishment of a precise chronology for the early Late Sarmatian phase in the region (c. 150–250 AD) and revealing patterns of social stratification and cultural interaction.

The findings of the dissertation demonstrate that the Prut–Dniester area represented a crucial frontier zone in the broader context of European Sarmatia. Far from being an isolated periphery, Sarmatian communities in this region actively engaged with the Roman Empire and neighboring barbarian groups. Economically, they participated in trade networks; militarily, they played a role in frontier conflicts and the Marcomannic Wars; culturally, they contributed to processes of acculturation and hybridization, which eventually led to the emergence of the Sântana de Mureș-Chernyakhov cultural complex.

By providing the first coherent synthesis of Sarmatian funerary archaeology in the Prut–Dniester interfluvium within this chronological horizon, this dissertation fills a major scholarly gap. It offers fresh insights into cross-cultural interactions, migration dynamics, and the evolution of socio-political structures in the Roman-period Barbaricum. This work represents an essential reference point for future research on the history of nomadic populations and their role in the transformation of Eastern Europe during Antiquity.

„Nomadzi na obszarze Prutu i Dniestru od drugiej połowy II wieku do pierwszej połowy III wieku n.e. (na podstawie odkryć grobowych)”

Rozprawa doktorska stanowi kompleksowe studium społeczności koczowniczych Sarmatów zamieszkujących obszar międzyrzecza Prutu i Dniestru w drugiej połowie II i pierwszej połowie III wieku n.e. Głównym celem badań było ukazanie procesów społecznych, kulturowych i politycznych zachodzących w tym regionie na podstawie źródeł archeologicznych, przede wszystkim odkryć sepulkralnych. Autor przeanalizował 454 groby z 111 stanowisk archeologicznych, obejmujących zarówno nekropole płaskie, jak i kurhany, co pozwoliło na ukazanie różnorodności praktyk pogrzebowych oraz ich powiązania z dynamiką przemian wewnętrznych i zewnętrznych.

Praca składa się z kilku części: omówienia źródeł pisanych i historii badań, analizy rytuałów i obrzędów pogrzebowych, szczegółowej typologii wyposażenia grobowego (ozdób, broni, naczyń, monet i innych kategorii znalezisk), a także części poświęconej chronologii i periodyzacji kultury sarmackiej. Szczególne znaczenie ma zastosowanie nowoczesnych metod badawczych: analizy przestrzennej przy użyciu systemów GIS, badań typologicznych i porównawczych, metod statystyczno-kombinatorycznych oraz datowania radiowęglowego (^{14}C), które po raz pierwszy na tak szeroką skalę wykorzystano w odniesieniu do tego kręgu kulturowego. Uzyskane wyniki umożliwiły wyznaczenie precyzyjnej chronologii wczesnej fazy późnosarmackiej na badanym obszarze (ok. 150–250 n.e.) oraz ukazanie procesów różnicowania się grup społecznych.

Wnioski płynące z rozprawy wskazują, że obszar prutno-dniestrzański był jednym z kluczowych regionów kształtowania się późnosarmackiego Barbaricum, a tamtejsze społeczności nie funkcjonowały w izolacji. Przeciwnie — pozostawały w ścisłych kontaktach z Imperium Rzymskim i innymi populacjami barbarzyńskimi. W wymiarze gospodarczym uczestniczyły w wymianie handlowej, w polityczno-militarnym brały udział w konfliktach granicznych i w wojnach markomańskich, zaś w aspekcie kulturowym były nośnikami zjawisk akulturacyjnych i synkretycznych, które przyczyniły się do powstania nowego horyzontu kulturowego — kompleksu Sântana de Mureș-Chernyakhov.

Rozprawa wypełnia istotną lukę w badaniach nad Sarmatami w Europie Wschodniej, dostarczając pierwszej całościowej syntezy danych archeologicznych z regionu prutno-dniestrzańskiego w wyznaczonym horyzoncie chronologicznym. Praca wnosi wkład do dyskusji nad relacjami między społecznościami koczowniczymi a Imperium Rzymskim, nad procesami migracji i interakcji kulturowych oraz nad ewolucją krajobrazu społeczno-politycznego w okresie rzymskim. Stanowi tym samym ważny punkt odniesienia dla dalszych badań nad dziejami Barbaricum w tej części Europy.